

31994L0080

25.3.1994

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

L 368/38

SMĚRNICE RADY 94/80/ES

ze dne 19. prosince 1994,

kterou se stanoví pravidla pro výkon práva volit a práva být volen v obecních volbách pro občany Unie s bydlištěm v členském státě, jehož nejsou státními příslušníky

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 8b odst. 1 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru ⁽²⁾,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů ⁽³⁾,

vzhledem k tomu, že Smlouva o Evropské unii představuje novou etapu při vytváření stále užšího svazku mezi národy Evropy; že jedním z úkolů Unie je vytvářet soudržným a solidárním způsobem vztahy mezi národy členských států; že základní cíle Unie zahrnují posílení ochrany práv a zájmů státních příslušníků jejích členských států zavedením občanství Unie;

vzhledem k tomu, že hlava II Smlouvy o Evropské unii za tímto účelem zavádí občanství Unie pro všechny občany členských států a na základě toho jim přiznává soubor práv;

vzhledem k tomu, že právo občanů volit a právo být volen v obecních volbách v členském státě bydliště, stanovené v čl. 8b odst. 1 Smlouvy o založení Evropského společenství, představuje uplatňování zásady rovnosti a nediskriminace mezi státními příslušníky daného členského státu a státními příslušníky jiného členského státu a důsledek práva volného pohybu a pobytu uvedeného v článku 8a Smlouvy;

vzhledem k tomu, že čl. 8b odst. 1 nepředpokládá úplnou harmonizaci volebních systémů členských států; že cílem zmíněného ustanovení je především zrušení podmínky státní příslušnosti, která je v současnosti ve většině členských států požadována pro

výkon práva volit a být volen; že kromě toho v souladu se zásadou proporcionality uvedenou v čl. 3b odst. 3 Smlouvy nesmějí právní předpisy Společenství z této oblasti upravovat více, než je nezbytné k dosažení cíle uvedeného v čl. 8b odst. 1 Smlouvy;

vzhledem k tomu, že účelem čl. 8b odst. 1 je zajistit, aby všichni občané Unie, ať jsou či nejsou státními příslušníky členského státu, v němž mají bydliště, mohli v tomto státě vykonávat své právo volit a být volen v obecních volbách za stejných podmínek; že je nezbytné, aby podmínky týkající se doby a prokazování bydlení platné pro osoby, které nejsou státními příslušníky tohoto členského státu, byly totožné s podmínkami, které případně platí pro státní příslušníky tohoto členského státu; že na občany, kteří nejsou státními příslušníky tohoto členského státu, se nesmějí vztahovat zvláštní podmínky, ledaže je zvláštní přístup výjimečně odůvodněn zvláštními okolnostmi týkajícími se občanů, kteří nejsou státními příslušníky tohoto státu, jež je odlišují od jeho státních příslušníků;

vzhledem k tomu, že čl. 8b odst. 1 Smlouvy uznává právo volit a být volen v obecních volbách v členském státě bydliště, aniž by jím bylo nahrazováno právo volit a být volen v členském státě, jehož je občan Unie státním příslušníkem; že musí být respektována svoboda rozhodnutí občanů Unie, zda se budou účastnit obecních voleb v členském státě bydliště; že je tedy žádoucí, aby tyto občané mohli vyjádřit svou vůli vykonávat zde své právo volit; že v členských státech, kde není povinnost volit, může být povoleno, aby tito občané byli zapsáni do seznamu voličů z úřední moci;

vzhledem k tomu, že místní samospráva členských států odráží různé politické a právní tradice a je charakterizována rozmanitostí struktur; že pojetí obecních voleb není ve všech členských státech stejné; že z tohoto důvodu je vhodné předmět této směrnice upřesnit vymezením pojmu obecních voleb; že tyto volby jsou založené na všeobecném a přímém volebním právu na úrovni základních územních samosprávných celků a jejich složek; že se jedná o volby založené na všeobecném a přímém volebním právu jednak zastupitelských sborů, a jednak obecních výkonných orgánů;

vzhledem k tomu, že individuální rozhodnutí přijaté orgány členského státu bydliště nebo členského státu původu může stanovit

⁽¹⁾ Úř. věst. C 323, 21.11.1994.

⁽²⁾ Stanovisko ze dne 14. září 1994 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

⁽³⁾ Stanovisko ze dne 28. září 1994 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

odejmutí práva být volen; že s ohledem na politický význam volené obecní funkce by členské státy měly mít možnost přijímat opatření nezbytná pro zajištění toho, aby osoba zbavená práva být volena v členském státě původu nemohla získat toto právo na základě svého bydliště v jiném členském státě; že tento problém týkající se kandidátů, kteří nejsou státními příslušníky daného členského státu, opravňuje členské státy, které to považují za nezbytné, aby pro zbavení práva být volen použily nejen právní předpisy členského státu bydliště, ale i právní předpisy členského státu původu; že s ohledem na zásadu proporcionality je dostačující, aby právo volit podléhalo pouze předpisům upravujícím nezpůsobilost vykonávat toto právo členského státu bydliště;

vzhledem k tomu, že pověření výkonného orgánu základního územního samosprávného celku může zahrnovat účast na výkonu veřejné moci a na ochraně obecných zájmů; že by členské státy měly mít možnost vyhradit tyto funkce svým státním příslušníkům; že členské státy by rovněž měly mít možnost přijmout za tímto účelem vhodná opatření; že tato opatření však nesmějí omezovat možnost státních příslušníků ostatních členských států být zvolen více, než je k tomuto účelu nezbytné;

vzhledem k tomu, že by účast zvolených obecních zastupitelů na volbě zákonodárných sborů měla být vyhrazena státním příslušníkům dané země;

vzhledem k tomu, že v případě, kdy právní předpisy členských států stanoví neslučitelnost funkce obecního zastupitele s výkonem jiných funkcí, by členské státy měly mít možnost rozšířit působnost této neslučitelnosti i na obdobné funkce vykonávané v jiných členských státech;

vzhledem k tomu, že každá výjimka z obecných pravidel této směrnice musí být podle čl. 8b odst. 1 Smlouvy odůvodněna zvláštními obtížemi některého členského státu; že každá výjimka musí být přezkoumána na základě její skutečné povahy;

vzhledem k tomu, že tyto zvláštní obtíže se mohou projevit zejména v členském státu, v němž poměr občanů Unie, kteří zde mají bydliště, aniž by byli jeho státními příslušníky, a kteří dosáhli věku pro právo volit, významně přesahuje průměr; že poměr 20 % těchto občanů ze všech voličů opravňuje k použití odchylných ustanovení, která berou v úvahu dobu, po kterou zde má občan bydliště;

vzhledem k tomu, že cílem občanství Unie je snazší integrace občanů Unie v hostitelské zemi a že v této souvislosti je v souladu se záměry autorů Smlouvy, aby se zamezilo jakémukoli

rozlišování mezi listinami kandidátů, kteří jsou státními příslušníky daného členského státu, a kandidátů, kteří nejsou jeho státními příslušníky;

vzhledem k tomu, že nebezpečí rozlišování se týká zvláště členského státu, ve kterém poměr občanů Unie, kteří nejsou jeho státními příslušníky a kteří dosáhli věku pro právo volit, přesahuje 20 % všech občanů Unie, kteří dosáhli věku pro právo volit a kteří zde mají bydliště; že je proto důležité, aby tento členský stát mohl v souladu s čl. 8b odst. 1 Smlouvy přijmout zvláštní předpisy o sestavování kandidátních listin;

vzhledem k tomu, že je nutno vzít v úvahu, že v některých členských státech mají státní příslušníci ostatních členských států, kteří zde mají bydliště, právo volit ve volbách do parlamentu členského státu, a že tedy některé formality uvedené v této směrnici mohou být zjednodušeny;

vzhledem k tomu, že v Belgickém království se projevují zvláštní okolnosti a vyvážené vztahy vyplývající z toho, že jeho ústava (články 1 až 4) stanoví tři úřední jazyky a rozdělení na regiony a společenství; že z tohoto důvodu by plné uplatnění této směrnice v některých obcích mohlo mít takové účinky, že to odůvodňuje odchýlení se od této směrnice, aby byly vzaty v úvahu výše uvedené okolnosti a vyvážené vztahy;

vzhledem k tomu, že Komise vyhodnotí právní a faktické uplatňování této směrnice s přihlédnutím k vývoji voličstva, ke kterému dojde po jejím vstupu v platnost; že Komise podá zprávu Evropskému parlamentu a Radě,

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

KAPITOLA I

Obecná ustanovení

Článek 1

1. Tato směrnice stanoví pravidla, podle kterých občané Unie, kteří mají bydliště v některém členském státě, jehož nejsou státními příslušníky, v něm mohou v obecních volbách vykonávat právo volit a být volen.

2. Tato směrnice se nedotýká předpisů jednotlivých členských států upravujících právo volit a být volen jeho státních příslušníků, kteří mají bydliště mimo území tohoto státu, a státních příslušníků třetích zemí, kteří mají bydliště v tomto státě.

Článek 2

1. Pro účely této směrnice se rozumí:

- a) „základním územním samosprávným celkem“ správní jednotky uvedené v příloze, které mají v souladu s právními předpisy každého členského státu orgány volené na základě přímého a všeobecného volebního práva a jsou příslušné, na základní úrovni politického a správního uspořádání, spravovat na vlastní odpovědnost některé místní záležitosti;
- b) „obecními volbami“ volby, které se konají na základě přímého, všeobecného volebního práva a jsou v nich voleni členové zastupitelského sboru a případně, podle právních předpisů každého členského státu, předseda a členové výkonného orgánu základního územního samosprávného celku;
- c) „členským státem bydliště“ členský stát, v němž má občan Unie bydliště, ale není jeho státním příslušníkem;
- d) „členským státem původu“ členský stát, jehož je občan Unie státním příslušníkem;
- e) „seznamem voličů“ úřední rejstřík všech osob, které mají právo volit v určitém základním územním samosprávném celku nebo v jednom z jeho obvodů, sestavený a aktualizovaný příslušným orgánem podle volebních předpisů členského státu bydliště, nebo evidence obyvatelstva, postihuje-li způsobilost osob volit;
- f) „rozhodným dnem“ den nebo dny, k nimž občané Unie musí podle volebních předpisů členského státu bydliště splnit podmínky pro výkon práva volit nebo být volen v tomto státě;
- g) „čestným prohlášením“ prohlášení dotyčné osoby, za jehož nesprávnost hrozí sankce podle vnitrostátních právních předpisů.

2. Je-li základní územní samosprávný celek uvedený v příloze v souvislosti se změnou vnitrostátních právních předpisů nahrazen jiným celkem, který má pravomoci podle odst. 1 písm. a) tohoto článku, nebo je-li v souvislosti s touto změnou základní územní samosprávný celek zrušen nebo vytvořen, oznámí to dotyčný členský stát Komisi.

Do tří měsíců po obdržení tohoto oznámení a v souladu s prohlášením členského státu, že práva vyplývající z této směrnice nebudou dotčena, upraví Komise přílohu odpovídajícími změnami, vypoštěními a přidáními. Takto upravená příloha se zveřejní v Úředním věstníku Evropských společenství.

Článek 3

Každá osoba, která k rozhodnému dni

- a) je občanem Unie ve smyslu čl. 8 odst. 1 druhého pododstavce Smlouvy a
- b) není státním příslušníkem členského státu bydliště, ale splňuje podmínky, které členský stát bydliště stanoví pro právo volit a být volen vlastním státním příslušníkem,

má právo volit a být volen v obecních volbách v tomto členském státu v souladu s touto směrnicí.

Článek 4

1. Pokud jsou státní příslušníci členského státu bydliště povinni pro výkon práva volit nebo být volen mít na území tohoto státu bydliště po určitou minimální dobu, považuje se tato podmínka u voličů a osob, které mohou být zvoleny, podle článku 3 za splněnou, pokud měli po odpovídající dobu bydliště v jiných členských státech.

2. Pokud státní příslušníci členského státu bydliště mohou být podle jeho právních předpisů voliči nebo osobami, které mohou být zvoleny, pouze v základním územním samosprávném celku, kde mají hlavní bydliště, vztahuje se tato podmínka i na voliče a osoby, které mohou být zvoleny, podle článku 3.

3. Odstavcem 1 nejsou dotčeny předpisy jednotlivých členských států, které výkon práva volit a být volen všech voličů a osob, které mohou být zvoleny, podmiňují v daném základním územním samosprávném celku minimální dobou bydliště na území tohoto celku.

Odstavcem 1 rovněž nejsou dotčeny vnitrostátní předpisy platné ke dni přijetí této směrnice, jež podmiňují výkon práva volit a být volen všech voličů a osob, které mohou být zvoleny, minimální dobou bydliště v části členského státu, jejíž je základní územní samosprávný celek součástí.

Článek 5

1. Členské státy bydliště mohou stanovit, že každý občan Unie, který byl individuálním rozhodnutím v občanskoprávní věci nebo rozhodnutím v trestněprávní věci zbaven práva být volen podle právních předpisů členského státu původu, je vyloučen z výkonu tohoto práva v obecních volbách.

2. Kandidatura kteréhokoli občana Unie v obecních volbách v členském státě jeho bydliště může být prohlášena za nepřipustnou, nemůže-li předložit prohlášení podle čl. 9 odst. 2 písm. a) nebo písemné potvrzení podle čl. 9 odst. 2 písm. b).

3. Členské státy mohou stanovit, že do funkce předsedy, jeho zástupce či náhradníka nebo člena předsednictva výkonného orgánu základního územního samosprávného celku mohou být zvoleni pouze jejich státní příslušníci, pokud jsou tyto osoby voleny pro výkon těchto funkcí na dobu trvání svého mandátu.

Členské státy mohou rovněž stanovit, že dočasný a prozatímní výkon funkce předsedy, jeho zástupce či náhradníka nebo člena předsednictva výkonného orgánu základního územního samosprávného celku může být vyhrazen jeho státním příslušníkům.

Předpisy, které mohou členské státy přijmout k zajištění výkonu funkcí uvedených v prvním pododstavci a prozatímních pravomocí uvedených v druhém pododstavci jejich státními příslušníky, musí být v souladu se Smlouvou a obecnými zásadami práva a musí být pro uvedené cíle přiměřená, nezbytná a úměrná.

4. Členské státy mohou rovněž stanovit, že se občané Unie zvolení za členy zastupitelského sboru nesmějí účastnit ani jmenování volitelů, kteří jsou oprávněni volit zákonodárný sbor, ani volby členů tohoto sboru.

Článek 6

1. Na osoby, které mohou být zvoleny podle článku 3, se vztahují stejné podmínky o neslučitelnosti funkcí, které se podle předpisů členského státu bydliště vztahují na státní příslušníky tohoto státu.

2. Členské státy mohou stanovit, že výkon funkce voleného obecního zastupitele v členském státě bydliště je dále neslučitelný s výkonem funkcí v jiném členském státě rovnocenných těm, na něž se vztahuje neslučitelnost v členském státě bydliště.

KAPITOLA II

Výkon práva volit a práva být volen

Článek 7

1. Volič podle článku 3 vykonává své právo volit v členském státu bydliště, pokud k tomu vyjádří svou vůli.

2. Pokud je v členském státě bydliště účast ve volbách povinná, vztahuje se tato povinnost rovněž na voliče podle článku 3, kteří jsou zapsáni na seznamu voličů.

3. Členské státy, ve kterých není účast ve volbách povinná, mohou stanovit zápis voličů podle článku 3 do zmíněného seznamu z moci úřední.

Článek 8

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby byl voliči podle článku 3 umožněn zápis do seznamu voličů s dostatečným předstihem přede dnem konání voleb.

2. Pro zápis do seznamu voličů musí volič podle článku 3 předložit stejné doklady jako volič, který je státním příslušníkem daného členského státu.

Členský stát bydliště může rovněž vyžadovat, aby volič podle článku 3 předložil platný průkaz totožnosti a učinil čestné prohlášení o své státní příslušnosti a svých adresách v členském státě bydliště.

3. Volič podle článku 3 zapsaný do seznamu voličů zde zůstane zapsán za stejných podmínek jako volič, který je státním příslušníkem daného členského státu, až do úředního výmazu z důvodu, že přestal splňovat podmínky pro výkon práva volit.

Voliči, kteří byli zapsáni do seznamu voličů na vlastní žádost, mohou být na vlastní žádost rovněž vymazáni.

V případě přemístění bydliště do jiného základního územního samosprávného celku ve stejném členském státě je volič zapsán do seznamu voličů tohoto celku za stejných podmínek jako volič, který je státním příslušníkem daného členského státu.

Článek 9

1. Při podání žádosti o kandidaturu se musí osoba, která může být zvolena, podle článku 3 prokázat stejnými doklady jako kandidát, který je státním příslušníkem daného členského státu. Členský stát bydliště může požadovat, aby učinila čestné prohlášení o své státní příslušnosti a své adrese v členském státě bydliště.

2. Členský stát bydliště může mimo jiné požadovat, aby osoba, která může být zvolena, podle článku 3

a) uvedla v čestném prohlášení podle odstavce 1 při podávání své žádosti o kandidaturu, že ve svém členském státě původu nebyla zbavena práva být volena;

b) předložila v případě pochybností o obsahu prohlášení uvedeného v písmenu a) nebo, vyžadují-li to právní předpisy členského státu, před nebo po konání voleb potvrzení příslušných správních orgánů členského státu původu dokládající, že v uvedeném státě nebyla zbavena práva být volena nebo že žádná taková nezpůsobilost není těmto orgánům známa;

- c) předložila platný průkaz totožnosti;
- d) uvedla v čestném prohlášení podle odstavce 1, že nevykonává žádnou z funkcí neslučitelných podle čl. 6 odst. 2;
- e) případně uvedla svou poslední adresu v členském státě původu.

Článek 10

1. Členský stát bydliště včas a vhodnou formou informuje dotyčnou osobu o to, jak byla vyřízena její žádost o zápis do seznamu voličů, nebo o rozhodnutí ve věci přípustnosti její kandidatury.

2. V případě nezapsání do seznamu voličů, zamítnutí žádosti o zápis nebo zamítnutí kandidatury může dotyčná osoba využít stejných opravných prostředků, jaké stanoví právní předpisy členského státu bydliště pro obdobné případy týkající se voličů a osob, které mohou být zvoleny, kteří jsou jeho státními příslušníky.

Článek 11

Členský stát bydliště včas a vhodným způsobem uvědomí voliče a osoby, které mohou být zvoleny, podle článku 3 o podmínkách a pravidlech pro výkon práva volit a být volen v tomto státě.

KAPITOLA III

Odchylná a přechodná ustanovení

Článek 12

1. Jestliže v některém členském státě ke dni 1. ledna 1996 přesahuje poměr občanů Unie, kteří zde mají bydliště, aniž by byli jeho státními příslušníky, a kteří dosáhli věku pro právo volit, 20 % celkového počtu všech občanů Unie, kteří dosáhli věku pro právo volit a kteří zde mají bydliště, může tento členský stát odchylně od této směrnice

- a) vyhradit právo volit voličům podle článku 3, kteří mají bydliště v tomto členském státě po určitou minimální dobu, jež nesmí být delší než doba, která odpovídá funkčnímu období obecního zastupitelského sboru;
- b) vyhradit právo být volen osobám, které mohou být zvoleny, podle článku 3, které mají bydliště v tomto členském státě po určitou minimální dobu, která nesmí být delší než doba, která odpovídá dvěma funkčním obdobím tohoto sboru, a

- c) přijmout vhodná opatření týkající se sestavování kandidátních listin, která mají zejména usnadnit zapojení občanů Unie, kteří jsou státními příslušníky jiného členského státu.

2. Belgické království může odchylně od této směrnice uplatňovat odst. 1 písm. a) pro omezený počet obcí, jejichž seznam sdělí nejméně jeden rok před konáním obecních voleb, při kterých má být tato výjimka uplatněna.

3. Pokud právní předpisy členského státu ke dni 1. ledna 1996 stanoví, že státní příslušníci jednoho členského státu, kteří mají bydliště v jiném členském státě, zde mají právo volit do parlamentu tohoto státu a mohou být za tímto účelem zapsáni do seznamu voličů za naprosto stejných podmínek jako voliči, kteří jsou státními příslušníky tohoto státu, může první členský stát odchylně od této směrnice upustit od použití článků 6 až 11 na tyto státní příslušníky.

4. Ke dni 31. prosince a poté každých šest let předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu, v níž ověří, zda přetrvávají důvody pro povolení výjimek udělených dotyčným členským státům podle čl. 8b odst. 1 Smlouvy, a případně navrhne vhodné úpravy. Členské státy, které využijí výjimky podle odstavců 1 a 2, poskytnou Komisi potřebná odůvodnění.

KAPITOLA IV

Závěrečná ustanovení

Článek 13

Ve lhůtě jednoho roku od konání obecních voleb pořádaných podle předešlých ustanovení ve všech členských státech předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování této směrnice s přihlédnutím k vývoji voličstva, ke kterému došlo od vstupu této směrnice v platnost, a případně navrhne vhodné změny.

Článek 14

Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 1. ledna 1996. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Tato opatření přijatá členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

Článek 15

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení
v *Úředním věstníku Evropských společenství*.

Článek 16

Tato směrnice je určena členským státům.

V Bruselu dne 19. prosince 1994

Za Radu

předseda

K. KINKEL

PŘÍLOHA

„Základním územním samosprávným celkem“ se pro účely čl. 2 odst. 1 písm. a) této směrnice rozumí:

v Dánsku:

amstkommune, Københavns kommune, Frederiksberg kommune, primærkommune,

v Belgii:

commune/gemeente/Gemeinde,

v Německu:

kreisfreie Stadt bzw. Stadtkreis; Kreis;

Gemeinde, Bezirk in der Freien und Hansestadt Hamburg und im Land Berlin;

Stadtgemeinde Bremen in der Freien Hansestadt Bremen,

Stadt-, Gemeinde-, oder Ortsbezirke bzw. Ortschaften,

v Řecku:

χωινότης;

δήμος;

ve Španělsku:

municipio,

entidad de ámbito territorial inferior al municipal,

ve Francii:

commune,

arrondissement dans les villes déterminées par la législation interne, section de commune

v Irsku:

county, county borough

borough, urban district, town

v Itálii:

comune,

circonscrizione,

v Lucembursku:

commune,

v Nizozemsku:

gemeente,

deelgemeente

v Portugalsku:

município,

freguesia,

ve Spojeném království:

counties in England; counties, county boroughs and communities in Wales; regions and Islands in Scotland; districts in England, Scotland and Northern Ireland; London boroughs; parishes in England; the City of London in relation to ward elections for common councilmen.
